

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
PRINCIPINĖS KARIUOMENĖS STRUKTŪROS NUSTATYMO, KARIŲ IR LIETUVOS
KARIUOMENĖS DARBUOTOJŲ, DIRBANČIŲ PAGAL DARBO SUTARTIS IR
GAUNANČIŲ DARBO UŽMOKESTĮ IŠ VALSTYBĖS BIUDŽETO IR VALSTYBĖS
PINIGŲ FONDŲ (IŠSKYRUS DARBUOTOJUS, GAUNANČIUS DARBO UŽMOKESTĮ IŠ
EUROPOS SĄJUNGOS STRUKTŪRINĖS, KITOS EUROPOS SĄJUNGOS FINANSINĖS
PARAMOS IR TARPTAUTINĖS FINANSINĖS PARAMOS LĖŠŲ (IŠSKYRUS
TECHNINĖS PARAMOS LĖŠAS), RIBINIO SKAIČIAUS PATVIRTINIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslas ir uždaviniai

2019 m. liepos 16 d. buvo priimti Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 10, 10¹ ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XIII-2351 ir Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo Nr. VIII-49 priedėlio pakeitimo įstatymas Nr. XIII-2350, pagal kuriuos nuo 2020 m. sausio 1 d. keičiasi principinės kariuomenės struktūros teikimo, tvirtinimo, keitimo procedūra. Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo Nr. VIII-49 priedėlio 18 skyriuje, įsigaliosiančiame nuo 2020 m. sausio 1 d., numatyta, kad Lietuvos Respublikos Seimas, atsižvelgdamas į ilgalaikius nacionalinio saugumo užtikrinimo poreikius, Valstybės gynimo tarybos nutarimus, įstatymu reglamentuoja krašto apsaugos sistemą, taip pat įstatymu nustato principinę kariuomenės struktūrą, ribinius karių ir Lietuvos kariuomenės darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų (išskyrus darbuotojus, gaunančius darbo užmokestį iš Europos Sąjungos struktūrines, kitos Europos Sąjungos finansinės paramos ir tarptautinės finansinės paramos lėšų (išskyrus techninės paramos lėšas) (toliau – kariuomenės darbuotojai), ir kiekvieno laipsnio vyresniųjų karininkų, generolų ir admiralų skaičius. Principinę kariuomenės struktūrą krašto apsaugos ministro teikimu, jam gavus Valstybės gynimo tarybos pritarimą ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliojimą, tvirtina Seimas; pagal Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 10, 10¹ ir 11 straipsnių nuostatas, įsigaliosiančias nuo 2020 m. sausio 1 d., krašto apsaugos ministras teikia Valstybės gynimo tarybai svarstyti ir, gavęs jos pritarimą, Vyriausybės įgaliojimas teikia Seimui tvirtinti principinę kariuomenės struktūrą, kurioje nurodomos kariuomenės pajėgų rūšys, nuolatiniai kariuomenės junginiai, daliniai ir jiems prilyginti kariniai vienetai, išskyrus parengtojo rezervo karinius vienetus, taip pat ribiniai karių (bendri ribiniai karių skaičiai, ribiniai profesinės karo tarnybos karių skaičiai, ribiniai privalomosios pradinės karo tarnybos karių skaičiai (atskirai nurodant per metus į nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą pašaukiamų ir jaunesniųjų karininkų vadų mokymuose dalyvaujančių karių skaičius), ribiniai karių savanorių ir kitų aktyviojo rezervo karių skaičiai, ribiniai kiekvienais metais į pratybas ir mokymus pašaukiamų parengtojo rezervo karių skaičiai, ribiniai kariūnų skaičiai, ribinis kiekvieno laipsnio vyresniųjų karininkų, generolų ir admiralų skaičius) ir ribiniai kariuomenės darbuotojų skaičiai.

Vadovaudamasi šiomis nuostatomis, Krašto apsaugos ministerija parengė Lietuvos Respublikos principinės kariuomenės struktūros nustatymo, karių ir Lietuvos kariuomenės darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų (išskyrus darbuotojus, gaunančius darbo užmokestį iš Europos Sąjungos struktūrines, kitos Europos Sąjungos finansinės paramos ir tarptautinės finansinės paramos lėšų (išskyrus techninės paramos lėšas), ribinio skaičiaus patvirtinimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas).

Įstatymo projekto tikslas – patvirtinti *nuolatinę* principinę Lietuvos kariuomenės (toliau – LK) struktūrą nuo 2020 m. sausio 1 d., kuri būtų atnaujinama tik pasikeitus saugumo aplinkai,

nacionalinio saugumo politikos prioritetams ir uždaviniams, krašto apsaugos sistemos finansavimui ar LK personalo komplektavimo poreikiams.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija. Tiesioginis rengėjas – Krašto apsaugos ministerijos Karo tarnybos ir personalo departamento (direktorius – Žilvinas Tomkus, tel. 273 5570, el. p. zilvinas.tomkus@kam.lt) Personalo analizės ir planavimo skyriaus viršininkas mjr. Renatas Danauskas, tel. (8 5) 263 5906, el. p. renatas.danauskas@kam.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu principinę kariuomenės struktūrą, ribinį karių ir kariuomenės darbuotojų skaičių nustato Lietuvos Respublikos principinės kariuomenės struktūros 2019 metais, planuojamos principinės kariuomenės struktūros 2024 metais nustatymo, karių, civilinę krašto apsaugos tarnybą atliekančių statutinių valstybės tarnautojų ir kariuomenės darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų (išskyrus darbuotojus, gaunančius darbo užmokestį iš Europos Sąjungos struktūrinės, kitos Europos Sąjungos finansinės paramos ir tarptautinės finansinės paramos lėšų (išskyrus techninės paramos lėšas), ribinio skaičiaus 2019 m. ir 2024 m. patvirtinimo įstatymas. Šis įstatymas priimtas įgyvendinant Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo Nr. VIII-49 priedėlio III dalies 15 skyriaus ir Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 10 ir 10¹ straipsnių nuostatas.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projektu siekiama patvirtinti principinę LK struktūrą ir nustatyti jai sukomplektuoti reikiamus ribinius (minimalius ir maksimalius) krašto apsaugos sistemos karinio personalo skaičius. Principinė kariuomenės struktūra nustatyta atsižvelgiant į siekį užtikrinti LK iškeltų karinių tikslų įgyvendinimą ir tarptautinių įsipareigojimų vykdymą. Siūloma patvirtinti principinę kariuomenės struktūrą atitinka Lietuvos Respublikos principinės kariuomenės struktūros 2019 metais, planuojamos principinės kariuomenės struktūros 2024 metais nustatymo, karių, civilinę krašto apsaugos tarnybą atliekančių statutinių valstybės tarnautojų ir kariuomenės darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų (išskyrus darbuotojus, gaunančius darbo užmokestį iš Europos Sąjungos struktūrinės, kitos Europos Sąjungos finansinės paramos ir tarptautinės finansinės paramos lėšų (išskyrus techninės paramos lėšas), ribinio skaičiaus 2019 m. ir 2024 m. patvirtinimo įstatymu nustatytą principinę kariuomenės struktūrą 2024 metams, kurioje numatyta 2024 metais papildomai steigti Logistikos batalioną LK Sausumos pajėgų Motorizuotosios pėstininkų brigados „Žemaitija“ struktūroje.

Ribiniai personalo skaičiai nustatyti vadovaujantis pagal NATO šalių modelius parengtomis organizacinės struktūros ir įrangos lentelėmis (toliau – OSĮL) bei personalo ir aprūpinimo lentelėmis (toliau – PAL). Pažymėtina, kad OSĮL paskirtis – apibrėžti kovinių, kovinės paramos, kovinio aprūpinimo, vadovavimo ir vadovavimo paramos karinių vienetų organizacinius, personalo ir aprūpinimo reikalavimus, PAL – nustatyti kariuomenės karinių vienetų taikos metu vykdomoms nekovinėms užduotims atlikti ar administracinėms funkcijoms vykdyti reikalingą personalą, ginkluotę ir įrangą. Siekiama, kad LK vienetuose taikos metu profesinės karo tarnybos karių būtų ne mažiau kaip 70 proc. nuo OSĮL ir PAL nustatyto reikiamo pareigybių skaičiaus. Toks skaičius atitinka NATO nustatytus vienetų personalo komplektavimo standartus ir užtikrintų optimalų LK skirtų uždavinių vykdymą taikos metu. Minimalus LK principinės struktūros pildymas profesinės karo tarnybos kariais taikos metu turėtų būti ne žemesnis kaip 50 proc. nuo OSĮL ir PAL nustatyto reikiamo pareigybių skaičiaus.

Įvertinus personalo poreikį ir komplektavimo ir personalo išlaikymo galimybes, siūloma nustatyti šiuos ribinius skaičius:

- bendras ribinis karių skaičius nustatomas nuo 21 290 iki 26 850 (2019 m. nustatytas nuo 19 490 iki 22 450);
- ribinis profesinės karo tarnybos karių skaičius nustatomas nuo 11 400 iki 15 600 (2019 m. nustatytas nuo 10 200 iki 11 200);
- ribinis karių savanorių ir kitų aktyviojo rezervo karių skaičius nustatomas nuo 5 500 iki 6 300 (2019 m. nustatytas nuo 4 900 iki 6 300);
- ribinis kariūnų skaičius nustatomas nuo 200 iki 320 (2019 m. nustatytas nuo 200 iki 320);
- ribinis privalomosios pradinės karo tarnybos karių skaičius nustatomas nuo 4 190 iki 4 630, iš kurių pašaukiamų į nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą ribinis skaičius nustatomas nuo 3 800 iki 4 000 (2019 m. nustatytas nuo 3 800 iki 4 000), dalyvaujančių jaunesniųjų karininkų vadų mokymuose – nuo 390 iki 630 (2019 m. nustatytas nuo 390 iki 630);
- ribinis kiekvienais metais į pratybas ir mokymus pašaukiamų parengtojo rezervo karių skaičius nustatomas nuo 1 500 iki 4 000 (2019 m. nustatytas nuo 1 000 iki 2 000);
- ribinis kariuomenės darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, skaičius nustatomas iki 1 800 (2019 m. nustatytas nuo 1 250 iki 1 440). Ribinis kariuomenės darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, skaičius didėja dėl civilinio personalo poreikio medicininės priežiūros, maitinimo, sandėlių, infrastruktūros priežiūros, aprūpinimo ir kitoms aptarnavimo paslaugoms vykdyti.

Į bendrą ribinį karių skaičių neįtraukiami į pratybas ir mokymus pašaukiami parengtojo rezervo kariai, nes šie kariai pratybose ir mokymuose dalyvauja trumpą laiką, tik įgūdžių atnaujinimo mokymuose, ir nedaro įtakos kovinių vienetų komplektavimui.

Principinės kariuomenės struktūros nustatymo įstatymo projekte nustatomi minimalūs ir maksimalūs karių skaičiai, o siekiant įgyvendinti patvirtintą principinę kariuomenės struktūrą bus vykdomas nuoseklus krašto apsaugos sistemos personalo skaičiaus didinimas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. gruodžio 20 d. nutarimu Nr. XIII-1825 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2006 m. liepos 4 d. nutarimo Nr. X-743 „Dėl Krašto apsaugos sistemos plėtros programos patvirtinimo“ pakeitimo“ patvirtinta Krašto apsaugos sistemos plėtros programa ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. birželio 5 d. nutarimu Nr. 536 „Dėl Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos 2019–2028 m. personalo plėtros plano patvirtinimo“ patvirtintu Krašto apsaugos sistemos 2019–2028 m. personalo plėtros planu. Priimant reikiamą personalo skaičių bus atsižvelgiama į resursais grindžiamus skaičiavimus, kad personalui išlaikyti būtų skiriama ne daugiau kaip 50 proc. visų asignavimų. LK vienetų komplektavimas iš profesinės karo tarnybos karių ir toliau bus tęsiamas atsižvelgiant į karių skaičiaus didėjimo tendencijas ir šiuo metu tarnaujančių profesinės karo tarnybos karių išlaikymo galimybes ateityje.

Vyresniųjų karininkų pareigybių skaičiai nustatyti atsižvelgiant į siūlomą LK principinę struktūrą bei vadovaujantis parengtomis OSIL ir PAL. Siūlomi vyresniųjų karininkų ribiniai skaičiai atitinka poreikį, kuris kyla siekiant užtikrinti reikiamą karininkų, gebančių vykdyti atitinkamo krašto apsaugos sistemos valdymo lygmens (taktinio, operacinio ir strateginio) užduotis, vadovaujantis NATO standartais ir principais, atlikti tarnybą užsienio valstybių ir tarptautinėse karinėse, gynybos institucijose, tarptautinėse misijose, operacijose, mokymuose ir kituose renginiuose, skaičių. Vyresniųjų karininkų skaičius bus didinamas nuosekliai atsižvelgiant į krašto apsaugos sistemos institucijų struktūrose nustatytą vyresniųjų karininkų skaičių. Generolų ir admirolų skaičius nustatomas iki 14 (2019 m. nustatyta iki 12), pulkininkų ir jūrų kapitonų – iki 66 (2019 m. nustatyta iki 42), pulkininkų leitenantų ir komandorų – iki 262 (2019 m. nustatyta iki 220), majorų ir komandorų leitenantų – iki 963 (2019 m. nustatyta iki 780). Atkreiptinas dėmesys, kad šiuo metu ne visiems karininkams, atitinkantiems kvalifikacinius reikalavimus ir užimantiems aukštesnio laipsnio pareigybę, dėl įstatymu nustatyto ribojimo yra galimybė suteikti aukštesnį kario laipsnį. Teikiamas Įstatymo projektas sudarys sąlygas nuosekliai įgyvendinti karininkų karjerą, kai karininkui, atitinkančiam formalius reikalavimus aukštesniam laipsniui suteikti, jį skiriant į aukštesnio kario laipsnio pareigybę, būtų suteikiamas atitinkamas kario laipsnis. Tai leis už vienodų pareigų vykdymą (vienodą atsakomybę) taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas, skatins karininkus siekti karjeros ir didins jų motyvaciją tęsti tarnybą krašto apsaugos sistemoje.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Kadangi Įstatymo projektu teisinis reguliavimas nekeičiamas iš esmės ir nesiekama reglamentuoti iki šiol nereglamentuotų santykių, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi, Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Priėmus Įstatymo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas įstatymas neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo įgyvendinimas neturės įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Įsteigus Logistikos batalioną LK Sausumos pajėgų Motorizuotosios pėstininkų brigados „Žemaitija“ struktūroje turės būti pakeistas Lietuvos Respublikos Prezidento 2012 m. kovo 23 d. dekretas Nr. 1K-1002 „Dėl kariuomenės dalinių nuolatinio dislokavimo taikos metu vietos“.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymo projektu nesiūloma naujų sąvokų ir jas įvardijančių terminų.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas neprieštaruja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymui įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų nereikės priimti.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymo projektui įgyvendinti papildomų biudžeto lėšų nereikės. Įstatymo projekte numatomi ribinio personalo skaičiaus ir kariuomenės struktūros pokyčiai bus finansuojami iš Krašto apsaugos ministerijai skirtų valstybės biudžeto lėšų ir 2020–2022 metų laikotarpiu reikšmingo poveikio valstybės finansams neturės. Vėlesnių laikotarpių lėšų poreikį lems faktinis personalo skaičiaus augimas, priklausantis nuo kariuomenės struktūrinių pokyčių įgyvendinimo eigos.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*, yra „Lietuvos kariuomenė“, „principinė kariuomenės struktūra“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Raimundas Karoblis
Krašto apsaugos ministras